

GCE

Gujarati

Unit **F884**: Listening, Reading and Writing 2

Advanced GCE

Mark Scheme for June 2015

OCR (Oxford Cambridge and RSA) is a leading UK awarding body, providing a wide range of qualifications to meet the needs of candidates of all ages and abilities. OCR qualifications include AS/A Levels, Diplomas, GCSEs, Cambridge Nationals, Cambridge Technicals, Functional Skills, Key Skills, Entry Level qualifications, NVQs and vocational qualifications in areas such as IT, business, languages, teaching/training, administration and secretarial skills.

It is also responsible for developing new specifications to meet national requirements and the needs of students and teachers. OCR is a not-for-profit organisation; any surplus made is invested back into the establishment to help towards the development of qualifications and support, which keep pace with the changing needs of today's society.

This mark scheme is published as an aid to teachers and students, to indicate the requirements of the examination. It shows the basis on which marks were awarded by examiners. It does not indicate the details of the discussions which took place at an examiners' meeting before marking commenced.

All examiners are instructed that alternative correct answers and unexpected approaches in candidates' scripts must be given marks that fairly reflect the relevant knowledge and skills demonstrated.

Mark schemes should be read in conjunction with the published question papers and the report on the examination.

OCR will not enter into any discussion or correspondence in connection with this mark scheme.

© OCR 2015

Annotations used in the detailed Mark Scheme (to include abbreviations and subject-specific conventions)

Annotation	Meaning
	Tick
	Development of point
	incorrect
	Irrelevant (material which doesn't answer the question)
	Caret sign to show omission
	Opinion
	Just/Justification
	Good language
	Poorly expressed
	Past tense correctly used
	Future tense correctly used
	Present tense correctly used
	Accurate language
	Inaccurate language

Abbreviations Meaning

- / Alternative and acceptable answers for the same marking point
- () Words which are not essential to gain the mark
- Underlined words must be included to gain the mark

Subject-specific Marking Instructions

You should print out a copy of the paper and work through it yourself (using the transcript for the Listening activities which you can find at the end of the Mark Scheme, if the audio version is not available on the portal.) You will need a copy of the written texts to refer to during the marking process in order to spot excessive lifting in tasks 6 and 7. The texts will not appear automatically on your marking screen.

Section A: Listening and Writing**Task 1: Social media****Task specific guidance:**

- Each question will be scanned in individually (questions with more than one element will appear twice/three times as appropriate)
- For single mark questions no annotation is necessary just enter 1, 0 or NR.
- There is no need to use a cross (x) for an answer that is clearly incorrect. Use it when you have had to think and decided not to award the mark or when a word in the response invalidates an otherwise acceptable answer.
- You may also use the highlighter tool to show harmless additions.
- Answers in Gujarati get no marks.

Question	Answer	Marks [6]	Guidance
a	(i)very low cost (ii) facial expressions / feelings can be seen	1 1	
b	They have good exam results But can waste time surfing	1 1	
c	people will lose the art of speaking to each other in person people will lose the art of writing.	1 1	Accept – they do not talk face to face

Task 2: ગુજરાત દર્શન**Task specific guidance:**

- Each question will be scanned in individually (questions with more than one element will appear twice/three times as appropriate)
- For single mark questions no annotation is necessary just enter 1, 0 or NR.
- There is no need to use a cross (x) for an answer that is clearly incorrect. Use it when you have had to think and decided not to award the mark or when a word in the response invalidates an otherwise acceptable answer.
- You may also use the highlighter tool to show harmless additions.

Question	Answer	Marks [22]	Guidance
a/ક	તે એક ખબરપત્રી હતી.	1	
b/ખ	છાપા માટે અહેવાલ લખવાનો હતો	1	
c/ગ	તેને હતું કે પ્રદર્શનમાં ખાસ કંઈ નહિ હોય	1	Accept- એક સભાખંડમાં ભારતનીવસ્તુઓ રાખી હશે.
d/ઘ	પ્રવેશદ્વાર પરની પત્રિકાઓ પરથી	1	
e/ચ	(૧) ગામડાની રહેણીકરણી (૨) શહેરની રહેણી કરણી	2	
f/છ	ટ્રામગાડી પ્રદર્શનના દરેક ભાગમાં લઈ જતી	1	
g/જ	૧. વહેલી ઊઠીને અનાજ દળતી ૨. દહીં વલોવતી ૩ રોટલા ઘડતી ૪. ઝાડુ મારતી	1 1 1 1	
		1	Accept- anything that suggests about children playing/making noises (છોકરાંઓ પથ્થર પર કિલ્લોલ કરતાં હતાં)

Task 2: ગુજરાત દર્શન

Task 2 cont...

Question	Answer	Marks [22]	Guidance
h/ઝ	(૧)બાળકો (અવાજ કરતાં કરતાં)પાણીમાં ફૂદકા મારતાં હતાં (૨)સ્ત્રીઓ (વાતો કરતી કરતી) કપડાં ઘોતી હતી	1	
i/ટ	બૂમો પાડીને (તેમનો માલ ખરીદવા) બોલાવતા હતા.	1	
j/ઠ	પૈસાવાળા લોકો આરામથી આઈસક્રીમ ખાતા હતા જ્યારે ગરીબ બાળકો કચરામાંથી ખાવાનું શોધતાં હતાં.	2	
k/ડ	અવશેષોના નમૂના જોઈને અને ભારતની પુરાણી સભ્યતા વીશે જાણીને	1 1	
l/ઢ	બધા જ આઝાદી વીરોને તેમાં સ્થાન આપવામાં આવ્યું હતું	1	
m/ણ	ભરવાડનો સુંદર પાવો સાંભળ્યા જ કરવાનું મન તેને થતું હતું	1	
n/ત	ત્યાં સ્વાદિષ્ટ વાનગીઓ ચાખી શકાતી તે વાનગીઓ બહુ વાજબી ભાવે વેચાતી લઈ શકાતી	1 1	

Task 2 cont... ગુજરાત દર્શન

QoL: Read response again and assess for language.

- **Annotations:** you may use the underlining tool (--) to show language errors if you find it makes it easier to apply Grid C.2, but it is not essential.
- **Grid C.2:** Key words have been highlighted in the Grid. Remember that this grid is also used to assess accuracy at A2. Identify the band which best matches the performance. If you identified the band without hesitation you must award the higher of the two marks.

GRID C.2	QUALITY OF LANGUAGE – ACCURACY 10 marks AO3
9-10	Characterised by a high and consistent level of accuracy in use of complex structures, although there may be some errors.
7-8	Language generally accurate. Shows a sound grasp of AS (and/or A2) structures, as appropriate. Generally correct use of complex structures. Tenses and agreements good, although there may be some inconsistency and errors in more complex areas.
5-6	Shows evidence of fair understanding of grammatical usage. Generally accurate use of simple sentence structures. Some correct use of complex sentence structures. The performance is likely to be patchy and inconsistent.
3-4	Evidence of gaps in basic grammar. Frequent errors of an elementary kind (endings, verb forms, gender of common nouns, adjectival agreements) but evidence of correct use of simple sentence structures. Vocabulary and structures may be quite strongly influenced by the candidate's first language.
0-2	Little evidence of grammatical awareness. Persistent, serious and elementary errors (endings, verb forms, gender of common nouns). Frequent first language interference.

Section B: Reading and Writing In Section B there are 10 marks for Quality of Language.

Task 3: બગીચામાં સ્વર્ગ

Question	Answer	Marks [6]	Guidance
a/ક	૩	1	Multi-choice Marks entered individually. No need for annotation. Enter 1, 0 or NR as appropriate.
b/બ	૭	1	
c/ગ	૨	1	
d/દ	૧	1	
e/ચ	૫	1	
f/છ	૮	1	

Task 4: બગીચામાં સ્વર્ગ

Question	Answer	Marks [9]	Guidance
a/ક	વિશાળ	1	1 mark for each correct answer The words must be exactly from the passage and in the same form. The marks are awarded individually. No annotations are necessary.
b/ખ	છેડે	1	
c/ગ	સગવડો	1	
d/ઘ	દંપતિનું	1	
e/ચ	કુદરતને	1	
f/છ	ટાળતા	1	
g/જ	મદદરૂપ	1	
h/ઝ	સદાનો	1	
i/ટ	સહકાર	1	

Task 5: બગીચામાં સ્વર્ગ

Question	Answer	Marks [5]	Guidance
a/ક	બહાર આવેલું હતું	1	Gap-fill No annotation is necessary. Enter 1, 0 or NR as appropriate. Ignore mis-spellings.
b/ખ	માતા-પિતાને લાગ્યું	1	
c/ગ	ભૂલ ભરેલું	1	
d/ઘ	રહેવાની ઈચ્છા જાણીને	1	
e/ચ	[જીવન] જીવી શકશે	1	

Task 6: બગીચામાં સ્વર્ગ

Question	Answer	Marks [5]	Guidance
a/ક	વાડીમાં કામ કરતા.	1	Sentence Completion Marks entered individually. No need for annotation. Enter 1, 0 or NR as appropriate.
b/ખ	આવડતું હતું.	1	
c/ગ	જાણ / ખબર ન હતી.	1	
d/ઘ	એક સંસ્થામાં જોડાયા.	1	
e/ચ	રાખવાનું શીખવા લાગ્યા.	1	

Task 7: બગીચામાં સ્વર્ગ**Task specific guidance**

1. Each question will be scanned in individually (questions with more than one element will appear twice/three times as appropriate).
2. Familiarize yourself with the text and have a copy to hand so that you can easily spot instances of lifting from the original. The text will not appear on the screen.
3. Go through all the responses and assess every question for **comprehension**.
 - a. Marks are awarded on a point by point basis, according to the mark scheme.
 - b. Minimal (additional) irrelevance can be ignored BUT mindless copying (often long chunks) results in no marks for comprehension or QoL
 - c. For comprehension / content, remember that you are a “sympathetic native speaker / sympathetic examiner”. If language interferes slightly but it is clear that the candidate has understood, give the mark for content / comprehension (unless there is ambiguity or it is gibberish). Limited ability to use language will be reflected in the mark awarded under grid C2. If appropriate, candidates may answer with single words / short phrases.

Annotations:

- Award 1, 0 or NR without annotation.
- Use a tick (✓) to indicate a mark awarded on any question where the answer is more than one mark.
- Use a cross (x) when a word in the response invalidates an otherwise acceptable answer.

- Even if the answer is lifted verbatim from the text, **as long as it is a direct answer**, award the comprehension mark but highlight and exclude from Quality of Language assessment.

Task 7: બગીચામાં સ્વર્ગ

Question	Answer	Marks [10]	Guidance
a/ક	પર્યાવરણનું /કુદરતનું રક્ષણ કરવાનું	1	
b/ખ	તેનું કુદરતી ખાતર બનાવી શકાય	1	
c/ગ	તેઓ તેમાં માળા બાંધતા હતાં	1	
d/ઘ	પંખીઓ માટે ચણ નાખવાની.	1	
e/ચ	તેમણે જીવજંતુઓ માટે બગીચાના એક ભાગમાં ઘણી વનસ્પતી વાવીને વન જેવું બનાવ્યું.	1	
f/છ	એક કાચઘર બંધાવ્યું	1	
	તે ગરમ રહે તેવી વ્યવસ્થા કરી	1	
g /જ	પાડોશમાં વહેંચી દેવાની	1	
h/ઝ	આગળના બગીચામાં સુગંધી ફૂલો ઉગાડ્યાં	1	
	બેસવા માટે હિંડોળો મૂકાવ્યો.	1	

Task 8: यु.के.मां गुनाजोरी

Transfer of Meaning

Question	Answer	Marks	Guidance	
		[10]	Content	Levels of response
1	When we read, listen or see The news every morning We will definitely learn about Some or other murder or robbery.		Award two marks per translated section according to the grid below. This grid assesses Transfer of Meaning into English. Note that this grid integrates <i>Quality of Written Communication Strand (i)</i> descriptors. Exceptional responses and marks to award: 1. Candidates may answer in faultless English but may not transfer meaning accurately. Award either 0 or 1 mark , depending on level of inaccuracy in meaning. 2. The transfer of meaning is accurate but contains significant spelling and/or grammar errors. Award 0 or 1 mark , depending on level of inaccuracy of English.	GRID H.2 TRANSFER OF MEANING 2 Accurate transfer of meaning. Faultless or virtually faultless grammar, punctuation and spelling in English. 1 Inconsistent transfer of meaning. Mostly accurate but there are errors and/or missed details. There are instances of error in grammar, punctuation and spelling in English. 0 Very limited transfer of meaning. A substantial number of elements misunderstood or missing. Significant error in grammar, punctuation and spelling in English.
2	We hear from people If someone's home is Broken into Or someone's jewellery is snatched			
3	It is very rare that a day passes when no crime is committed.			

Task 9: યુ.કે.માં ગુનાખોરી Crime in the UK

Question	Answer	Marks [6]	Guidance
a/ક	સાંભળીએ છીએ કે / વાંચીએ છીએ કે / જોઈએ છીએ /ખબર પડે	1	Sentence Completion Marks entered individually. No need for annotation. Enter 1, 0 or NR as appropriate.
b/ખ	વાત કરીએ તો.	1	
c/ગ	થયા નથી.	1	
d/ઘ	ચોરીઓ કરે છે	1	
e/ચ	ગુનાઓ કરવા લાગ્યા/ચોરી કરે છે	1	
f/છ	કાળજી / સંભાળ લે છે કે	1	

Task 10: યુ.કે.માં ગુનાખોરી

Question	Answer	Marks [6]	Guidance
a/ક	(જેની પાસે) બધું છે	1	
b/ખ	આખું કુટુંબ સાથે રહેતું નથી.	1	
c/ગ	આ લીટીથી ઓછી આવક હોય તો ગરીબ કહેવાઈએ	1	
d/ઘ	જીવન જીવવા માટેની આવશ્યક વસ્તુઓ	1	
e/ચ	ટોળકીઓ તેમને આકર્ષાને સક્રીય સભ્ય બનાવે છે.	1	
f/છ	કોઈની માલિકીની વસ્તુઓ લૂંટી લેવાની ખોટી પ્રેરણા આપે છે.	1	

Task11: यु.के.मां गुनाजोरी - Crime in the UK**Task specific guidance**

4. Each question will be scanned in individually (questions with more than one element will appear twice/three times as appropriate).
5. Familiarize yourself with the text and have a copy to hand so that you can easily spot instances of lifting from the original. The text will not appear on the screen.
6. Go through all the responses and assess every question for **comprehension**.
 - d. Marks are awarded on a point by point basis, according to the mark scheme.
 - e. Minimal (additional) irrelevance can be ignored BUT mindless copying (often long chunks) results in no marks for comprehension or QoL
 - f. For comprehension / content, remember that you are a “sympathetic native speaker / sympathetic examiner”. If language interferes slightly but it is clear that the candidate has understood, give the mark for content / comprehension (unless there is ambiguity or it is gibberish). Limited ability to use language will be reflected in the mark awarded under grid C2. If appropriate, candidates may answer with single words / short phrases.

Annotations:

- Award 1, 0 or NR without annotation.
- Use a tick (✓) to indicate a mark awarded on any question where the answer is more than one mark.
- Use a cross (x) when a word in the response invalidates an otherwise acceptable answer.
- Even if the answer is lifted verbatim from the text, **as long as it is a direct answer**, award the comprehension mark but highlight and exclude from Quality of Language assessment.

F884: યુ.કે.માં ગુનાખોરી - Crime in the UK

Question	Answer	Marks [10]	Guidance
a/ક	ગુનાઓ ઓછા થતા [એટલે ડર લાગતો નહિ]	1	
b/ખ	લોકોના અને સંસ્થાઓના	1	
c/ગ	માતા –પિતા તેમના બાળકોને જીવનના મૂલ્યો વિશે કહે અને સાચા ખોટા વચ્ચેનો ભેદ સમજાવે	2	
d/ઘ	તેમના વિદ્યાર્થીઓ એકબીજાને માન આપે બીજાની વસ્તુને હાથ ન અડાડે	1 1	
e/ચ	તેઓ ટોળકીઓને ભાંગી શકે તેમની જાતિના ગુનેગારોનો વિશ્વાસ મેળવીને	2	
f/છ	ગુના પ્રમાણે શિક્ષા કરી શકે આકરી સજાના ડરથી ગુનાઓ ઓછા કરશે.		

F884: यु.के.मां गुनाभोरी

7. Assessing **Quality of Language** across Section B

- You will get a separate screen which will be the whole page for exercise, 5, 6, 7, 9, 10 and 11 (unannotated). Read all the answers again. You may use the green L marking tool to highlight good language to assist you in the application of Grid C.2. but it is not essential.
- Apply Grid C.2 and enter the mark.
- PE to provide specific guidance on which exercises in Section B will provide best evidence for Quality of Language.*

GRID C.2	QUALITY OF LANGUAGE – ACCURACY 10 marks AO3
9-10	Characterised by a high and consistent level of accuracy in use of complex structures, although there may be some errors.
7-8	Language generally accurate. Shows a sound grasp of AS (and/or A2) structures, as appropriate. Generally correct use of complex structures. Tenses and agreements good, although there may be some inconsistency and errors in more complex areas.
5-6	Shows evidence of fair understanding of grammatical usage. Generally accurate use of simple sentence structures. Some correct use of complex sentence structures. The performance is likely to be patchy and inconsistent.
3-4	Evidence of gaps in basic grammar. Frequent errors of an elementary kind (endings, verb forms, gender of common nouns, adjectival agreements) but evidence of correct use of simple sentence structures. Vocabulary and structures may be quite strongly influenced by the candidate's first language.
0-2	Little evidence of grammatical awareness. Persistent, serious and elementary errors (endings, verb forms, gender of common nouns). Frequent first language interference.

Section C: Writing**Task 12-19****Task specific guidance****Mark one essay using the grids N, O, C.2 and F.2.**

If a candidate has written more than one essay mark both essays in the normal way but enter the mark for the essay which has earned most marks over all.

Question	Indicative Content	Marks	Guidance
Task 12-19	No Indicative Content – personal response	[25]	<p>Grid N guidance</p> <p>3–4 – No specific example from TL = cap 4</p> <p>5–6 – Demonstration of originality and/or imagination – applies mainly to imaginative</p> <p>7–8 – Imaginative and/or original response to task – applies mainly to imaginative</p> <p>Grid O guidance</p> <p>6–9 – Straight narration = more 6/7</p> <p>Evidence of some argument = more 8/9</p>

Task 12-19 – Language (QOL) – Grids C.2 and F.2: [20 marks]

Question	Answer	Marks	Guidance
Task 12-19	Assess for Quality of Language using Grids C.2 and F.2 Appendix 1	[20]	<p>Read the whole response again and assess for Range (Grid F.2) first – i.e. vocabulary and structures. Then assess for Accuracy (Grid C.2). Key words have been highlighted in the grids below. Ignore final sentence of 3-4 band in Grid C.2, because vocabulary and structures have already been assessed under Grid F.2. If you wish, you may use the underlining tool (--) to show language errors if you find it makes it easier to apply Grid C.2, but it is not essential. Enter your mark.</p> <p>Grid C.2 guidance</p> <p>0–2 – Errors ([e.g.] endings, verb forms, gender of common nouns). Frequent first [= <i>other</i>] language interference.</p> <p>3–4 – Errors ([e.g.] endings, verb forms, gender of common nouns, adjectival agreements). Candidate's first [= <i>other</i>] language. Meaning may be unclear; more wrong than right.</p> <p>5–6 – Wrong/right = 50/50</p> <p>7–8 – More right than wrong.</p> <p>Grid F.2 guidance</p> <p>5–6 – [A range of] syntax and sentence structures appropriate to the [register of the] task.</p> <p>7–8 – Effective = <i>good</i>. Reads easily.</p> <p>9–10 – idiom ≠ <i>idioms</i>.</p>

APPENDIX 1

GRID N	RELEVANCE AND POINTS OF VIEW 10 marks AO2	GRID O	STRUCTURE AND ANALYSIS 15 marks AO2
9–10	Consistently relevant information that supports points of view and opinions. Shows genuine insight in responding to the task.	13–15	The response displays genuine control and clarity. A very well-developed argument. Confident ability to develop an argument, analyse and evaluate, and draw conclusions.
7–8	Relevant information that responds to the requirements of the task and is used to support points of view and opinions. Produces an imaginative and/or original response to the task.	10–12	Coherently structured and organised response. Points of view are linked in a logical sequence . Able to develop an argument , analyse and evaluate, and draw conclusions.
5–6	The information given is mainly relevant to the task. Points of view and opinions are generally supported by some factual evidence. May demonstrate some originality and/or imagination.	6–9	Structured and organised response. Points of view are mostly linked in a logical sequence . Shows some ability to develop an argument, analyse and evaluate and draw conclusions.
3–4	Includes some relevant information but does not always address the requirements of the task. May have some difficulty in expressing points of view and/or narrating events and/or communicating factual information.	3–5	Shows some ability to structure and organise the response. Limited ability to develop an argument , analyse and evaluate, and draw conclusions.
0–2	The response to the task is likely to be very short and/or irrelevant and/or very superficial.	0–2	Random organisation of the response. Limited attempt to develop an argument , analyse and evaluate, and draw conclusions.

GRID C.2		QUALITY OF LANGUAGE (ACCURACY) 10 marks AO3		GRID F.2		QUALITY OF LANGUAGE (RANGE) 10 marks AO3	
9–10	Characterised by a high and consistent level of accuracy in use of complex structures, although there may be some errors .	9–10	Effective and confident use of a wide range of vocabulary and idiom with a variety of complex sentence structures .				
7–8	Language generally accurate . Shows a sound grasp of AS and/or A2 structures, as appropriate. Generally correct use of complex structures. Tenses and agreements good, although there may be some inconsistency and errors in more complex areas.	7–8	Effective use of a range of vocabulary and structures appropriate to the task, with little repetition. A positive attempt to introduce variety and to use a range of complex sentence structures (though not always able to maintain correct usage).				
5–6	Shows evidence of fair understanding of grammatical usage. Generally accurate use of simple sentence structures. Some correct use of complex sentence structures. The performance is likely to be patchy and inconsistent .	5–6	Attempts to extend the range of vocabulary , though still rather repetitive. Attempts to use more complex language with some success in producing a range of syntax and sentence structures appropriate to the task.				
3–4	Evidence of gaps in basic grammar. Frequent errors of an elementary kind (endings, verb forms, gender of common nouns, adjectival agreements) but evidence of correct use of simple sentence structures. Vocabulary and structures may be quite strongly influenced by the candidate's first language.	3–4	Use of a restricted range of vocabulary and structures. Frequent repetition of the same words and phrases. Some attempt (not necessarily successful) at the use of more complex sentence structures.				
0–2	Little evidence of grammatical awareness. Persistent, serious and elementary errors (endings, verb forms, gender of common nouns). Frequent first language interference.	0–2	Only simple sentence patterns . Very limited vocabulary . Very limited range of structures .				

F884 2015 RC Post recording MS with amendments Nov.2014

APPENDIX 2

Transcripts of Listening Texts

Task 1: Listening

Social media

છેલ્લા દસેક વર્ષમાં માહિતી ટેકનોલોજીએ હરણફાળ ભરી છે. ફેસ બુક કે ટ્વિટર જેવા માધ્યમો વાપરીને લોકો પરદેશમાં રહેતા તેમના સગાંસંબંધીઓ સાથે ખૂબ ઓછી કિંમતે કલાકો સુધી વિચારોનું આદાનપ્રદાન કરતા રહે છે અને વેબ કેમેરા જેવા ઉપકરણો વાપરીને તેમના હાવભાવ નજરે જોવાનો સંતોષ માણે છે. તેમનાં વિદ્યાર્થી વયનાં બાળકો નિશાળના કામ માટે આ ટેકનોલોજી વાપરીને સારાં પરિણામો લાવે છે પણ સાથે સાથે સામાજિક માધ્યમોમાં તેમનો કિંમતી સમય વેડફે પણ છે. ફેસ બુક પર લોકો તંદુરસ્તી કે બીજા વિષયો પર માહિતીની આપ લે કરે છે પણ આંખ મીંચીને આ માધ્યમો વાપરવામાં જોખમ છે કારણ કે તેમાં ઉપલબ્ધ માહિતી હંમેશાં સાવ સાચી હોતી નથી. સૌથી નિરાશાજનક વાત તો એ છે કે યુવાન લોકોમાં આ માધ્યમોનો વપરાશ વધ્યો છે અને તેઓ એકબીજાને મળીને વાત કરવાની અને લેખનની કળા ભૂલતા જાય છે.

[126 words]

સવાલ ૨ : શ્રવણ

ગુજરાત દર્શન

‘ગુજરાત દિન’ સમાચાર પત્રના ખબરપત્રી તરીકે રીટાને ‘ગુજરાત દર્શન’ નામનું પ્રદર્શન જોઈને વાંચકો માટે તેનો અહેવાલ લખવાનો હતો. તે મનમાં વિચારતી હતી, “એક સભાખંડમાં ભારતની કેટલીક વસ્તુઓ રાખી હશે, બીજું શું હશે?”

પ્રવેશદ્વાર આગળ મૂકેલી માહિતી પત્રિકાઓ વાંચીને તેને ખ્યાલ આવી ગયો કે આ કોઈ નાનુંસૂનું પ્રદર્શન ન હતું. વિશાળ મેદાનમાં ગુજરાતના ગ્રામ જીવન અને શહેરી જીવનના નમૂના મૂકવામાં આવ્યા હતા. મેદાન પરની ટ્રામગાડીઓ લોકોને પ્રદર્શનના દરેક વિભાગમાં લઈ જતી.

ગ્રામ જીવનના વિશાળ તંબુમાં નહિ અંધારું, નહિ અજવાળું એવું વાતાવરણ હતું. એ સમયે ઘરની સ્ત્રી દળણું દળતી હતી અને પછી તરત જ તે દહીં વલોવવા ગઈ. સૂરજની પધરામણી થતાં તેણે ઘર-આંગણને સાવરણી વડે સાફ કર્યું અને પછી કુટુંબના શિરામણ માટેના રોટલા ઘડવા બેસી ગઈ. પતિએ ખેતરે જવા ગાડું જોડ્યું તેટલામાં તે પણ પરવારીને ગાડામાં બેસી ગઈ.

ટ્રામગાડી ગામની નદી આગળ ઊભી રહી. ગામના છોકરાઓ એક પથ્થર પરથી કિલ્લોલ કરતાં નદીમાં ભૂસ્કો મારી રહ્યા હતા તો ભેંસો શાંતિથી ગળાડૂબ પાણીની શીતળતા માણી રહી હતી. સામેના કિનારે ગામની વહુ-દીકરીઓ કપડાં ધોતી ધોતી વાતો કરી રહી હતી. રીટા તેમના લહેકાને સાંભળી રહી.

શહેરી વિભાગની મોટી મોટી બજારોમાં લોકો બનીઠનીને ખરીદી કરવા નીકળ્યા હતા. દુકાનદારો અને લારીવાળાઓ પોતાનો માલ-સામાન વેચવા માટે બૂમો પાડીને પાડીને તેમને બોલાવતા હતા. આલિશાન બંગલાના રહેવાસીઓ મોટરગાડીઓમાં ફરતાં ફરતાં આઈસક્રીમ માણી રહ્યા હતા તો બાજુની ઝૂંપડપટ્ટીઓમાં રહેતા નિર્વસ્ત્ર ટેણિયાંઓ કચરાના ઢગલા અને ખુલ્લી ગટરોમાંથી ખાવાનું શોધી રહ્યા હતા. રીટાનું મન ખાટું થઈ ગયું.

ટ્રામગાડી રીટાને કચ્છના રણમાં મળી આવેલાં અવશેષોના નમૂના બનાવીને મૂક્યા હતા ત્યાં લઈ ગઈ. તે નમૂના જોઈને અને ભારતની પુરાણી સભ્યતા વિશે જાણીને રીટાની છાતી ગજ ગજ ફૂલી ગઈ. સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામના તંબુમાં તો રીટા તાજજુબ થઈ ગઈ, “અરે! અહીં તો ભારતના બધા જ આઝાદી વીરોને યાદ કરીને આ તંબુમાં સ્થાન આપ્યું છે.”

પછી ટ્રામગાડીએ ગુજરાતને આગવી ઓળખ આપતી વસ્તુઓ મૂકેલા નાના-મોટા વિભાગોવાળા એક વિશાળ તંબુ પાસે રીટાને ઉતારી. વાજિંત્રોના તંબુમાં એક ભરવાડનો છોકરો મીઠો પાવો વગાડી રહ્યો હતો ત્યાંથી રીટા માંડ માંડ ખસી શકી. ગુજરાતની વાનગીઓના તંબુ પાસે લોકોની ભીડ જામી હતી કારણ કે ત્યાં સૌ સ્વાદિષ્ટ વાનગીઓ ચાખી શકતા અને પછી ખૂબ વાજબી ભાવે ખરીદી પણ શકતા.

રાત પડી ચૂકી હતી એટલે બીજે દિવસે ફરી આવવાનું નક્કી કરી રીટા પ્રવેશદ્વાર તરફ વળી.

OCR (Oxford Cambridge and RSA Examinations)
1 Hills Road
Cambridge
CB1 2EU

OCR Customer Contact Centre

Education and Learning

Telephone: 01223 553998

Facsimile: 01223 552627

Email: general.qualifications@ocr.org.uk

www.ocr.org.uk

For staff training purposes and as part of our quality assurance programme your call may be recorded or monitored

Oxford Cambridge and RSA Examinations
is a Company Limited by Guarantee
Registered in England
Registered Office; 1 Hills Road, Cambridge, CB1 2EU
Registered Company Number: 3484466
OCR is an exempt Charity

OCR (Oxford Cambridge and RSA Examinations)
Head office
Telephone: 01223 552552
Facsimile: 01223 552553

© OCR 2015

